

Megoldások

A

1. Az Egyesült Államok születése

a) 1776

b) (alapvető) emberi jogok / természeti jogok / az elnyomással szemben való ellenállás joga; egyenlő jogok / jogegyenlőség; népfelség / népszuverenitás (elve); társadalmi szerződés

2. Első ipari forradalom (Elemenként 1 pont, összesen 4pont.)

a) 3.

b) 2.

c) vasút / gőzmozdony megjelenése (*Elfogadható még: gőzgép.*) (*A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.*)

d) Az áruszállítás felgyorsult. / A munkaerő mobilitása nőtt. /Tágultak a piaci lehetőségek. (*Más, hasonló értelmű válasz is elfogadható.*)

3.

Alapelv / Alapvető gondolat	Betűjel	Betűjel
a) emberi és polgári jogok	B	E
b) társadalmi szerződés	G	D
c) hatalmi ágak szétválasztása	A	C

4. a) 1830, b) Szent Szövetség c) Oroszország, Poroszország Ausztria/Habsburg Birodalom, Franciaország, d) Belgium

B

1. a) rabszolgákat, b) a rabszolgák számát is figyelembe vették, de nem teljes mértékben c) 3 d) 26 e) 6 év

2.

a) A) Waterloo

b) B) Napóleon császársága véglegesen megbukott.

c) Hohenzollern, Habsburg, Romanov, Hannover, Bourbon

d) Nagy-Britannia, Egyesült Királyság, Anglia

3. a) liberalizmus, 3 b) nacionalizmus, 2 c) konzervativizmus, 1, d) szocializmus/marxizmus/kommunizmus, 4

4. Az első ipari forradalom hatásai

a) urbanizáció (1 pont) (*A városodás / városiasodás nem fogadható el.*)

b) 2.

c) 2.

d) A népesség növekedése. / A népesség nagyobb mértékben nőtt, mint a parasztság létszáma. (*A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.*) (1 pont)

A) Textilipar

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a textilipar húzóágazattá válását mutatja be. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0-2
Tájékozódás térben és időben	T Elhelyezi időben az első ipari forradalom kezdetét vagy kiteljesedését (XVIII. század második fele, XIX. század első fele), és megemlíti, hogy a folyamat Angliából indult.	0-2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. ipari forradalom, gyár, textilipar, húzóágazat.	0-2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-2
Ismeretszerzés, a források használata	F Rögzít egy lényeges tény a táblázatból (pl. a találmányok növelték a gyártás sebességét, a fonás és a szövés területén is születtek találmányok), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a fonás és a szövés találmányai kölcsönösen ösztönözték / feltételezték egymást, ezek révén kialakulhatott az olcsó tömegtermelés, a gépesítéssel szorította ki az angol textil az indiait a piacról).	0-3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma- központi gondolkodás	E1 Rögzít egy lényeges tény a textiliparral kapcsolatban (pl. alapanyaga ekkor már elsősorban a gyapot / pamut volt, piaca a népesség / vásárlóerő növekedésével nőtt, nem igényelt jelentős szaktudást / nagy összegű befektetést, hagyományosan fejlett volt Angliában), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a gyapot Indiából / Amerikából érkezett, fejlődése fellendítette a kereskedelmet, a termelés további növelése érdekében megérte gépesíteni, sok munkaerő állt rendelkezésre – pl. a népességnövekedés miatt / a mezőgazdaságból / a bekerítések miatt, egyszerű volt vállalkozást indítani).	0-3
	E2 Rögzíti a gőzgép megjelenését a textiliparban, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. az addigi emberi / állati / vízi energiát váltotta, megsokszorozta a termelést, a vasgyártás fejlődése tette lehetővé / ösztönözte a vasgyártás fejlődését, megszüntette a textilipar helyhez kötöttségét, a manufaktúrák gépesítésével létrejöttek a gyárak, a vasút lehetővé tette az olcsó szárazföldi szállítást).	0-3
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM / VIZSGAPONT		17

B) Bányászat

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a bányászat szerepét és jelentőségét mutatja be az ipari forradalom során. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0-2
Tájékozódás térben és időben	T Rögzíti, hogy az első ipari forradalom a (XVIII. század végétől) a XIX. század első felében Angliában / Nyugat- Európában bontakozott ki.	0-2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. bányavidék / iparvidék, gyár, piac, vasút.	0-2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-2
Ismeretszerzés, a források használata	F Rögzíti a táblázat valamely lényegi elemét (pl. a széntermelés és a nyersvastermelés is folyamatosan nőtt; a nyersvastermelés dinamikusabban növekedett a széntermelésnél), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a szén vált a legfontosabb energiahordozóvá; a piacon hatalmas igény mutatkozott nyersvasra; a kokszolás révén is növekedett a nyersvas mennyisége; új iparvidékek alakultak ki; az ipari tevékenység jelentős környezetszennyezéssel járt).	0-3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma- központi gondolkodás	E1 Rögzíti a gőzgép feltalálását, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. hozzájárult a szénkitermelés növekedéséhez; a gőzgép a bányavíz elleni küzdelemben volt a bányászok segítségére; nemcsak a bányászatban, hanem más iparágakban / közlekedésben is alkalmazták).	0-3
	E2 Rögzíti, hogy a bányászatra (és a vaskohászatra) épült a nehézipari fellendülés / a gyáripar kialakulása, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. gőzmozdonyok fűtőanyaga a szén, a vasútépítés is jelentős felvevőpiac; az infrastruktúra fejlesztésében is nélkülözhetetlen; a kibontakozó gépgyártás nyersanyagát és energiáját is biztosítja).	0-3
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM / VIZSGAPONT		17